

Det materialistiske verdensbildets fødsel og sammenbrudd

Av Rolf Kenneth Myhre
ro-ken@online.no

Er tilværelsens primære dimensjon åndelig eller materiell? All verdens religioner, mystiske og esoteriske systemer hevder at tilværelsens primære dimensjon er åndelig.

Vestens vitenskap er basert på et materialistisk grunnsyn, men dette grunnsynet er ikke i seg selv vitenskapelig fundert. Det virker som om svært få representanter for vitenskapen er klar over dette, til tross for at Vestens idé-historie er relativt grei å sette seg inn i.

Renessansen som oppsto i de italienske bystatene på 1500-tallet, innledet en ny tidsalder i Vestens intellektuelle og kulturelle historie. Mennesket frigjorde seg både fra klassisk og kirkelig autoritet.

Den kvantitative vitenskapen gjorde jobben sin med stor suksess og som resulterte i et tiltagende mekanistisk syn på universet. Fenomener som "Gud" og "ånd" ble skjøvet stadig lengre ut i universets eller bevissthetens periferi.

Individualisme og selvstendighet vokste frem på bekostning av kollektivismen og institusjonalisert tro. Det moderne verdsliggjorte menneske ble født. Den heliosentriske modell (læren om at planetene går rundt Solen) splittet den gryende vitenskapen fra Kirken. På 1600-tallet oppsto den vitenskapelige revolusjon, med Galileo Galilei (1564-1642) som fremste talsmann. Bare matematikk, fysikk og astronomi hadde på den tiden utkrystallisert seg som vitenskap.

Galilei satte seg som mål å redde den gryende vitenskap fra middelalderens før-rasjonelle sump, hvilket krevde en distansering fra datidens biologiske og teologiske tankegang (Aristoteles og kristendom). Galilei distanserte seg ved å fastslå at vitenskapen bare skal interessere seg for tilværelsens materielle og kvantitative sider; det som lar seg veie og måle (antall, størrelse, form, vekt og fart).

Bare dette vil være fruktbar vitenskapelig metodikk. Galilei og de intellektuelle var fortsatt hengivne kristne (Tarnas, 1991). I England var det Francis Bacon (1561-1626) som var lei av alt snakket om usynlige biologiske formålkrefter og teologiske spekulasjoner, og som ville begynne på nytt med utgangspunkt i det observerte. Han var også en av de første til å formulere et anti-økologisk syn på naturen. Naturen var til for å underlegges, kontrolleres, og utnyttes. Naturen hadde kun nytteverdi, ikke egenverdi.

Den kvantitative vitenskapen gjorde jobben sin med stor suksess, og kvantifiserte stadig mer av alt som lot seg kvantifisere. Denne kvantifiseringen resulterte i et tiltagende mekanistisk syn på universet. Fenomener som "Gud" og "ånd" ble skjøvet stadig lengre ut i universets eller bevissthetens periferi. Det virket som om vitenskapens

representanter fullstendig hadde glemt at den vitenskapelige metode i utgangspunktet var begrenset til bare å undersøke ett aspekt ved virkeligheten: det kvantitative. De aller fleste biologer og vitenskapsmenn hadde likevel sin bibeltro i behold gjennom første halvdel av 1800-tallet. Først med Darwins utgivelse av "Artenes opprinnelse" i 1859, inntraff det store kulturelle Vendepunktet fra et åndelig grunnsyn til et materialistisk grunnsyn.

Tyve år etter bokens utgivelse ble den over 2000 år gamle troen på en guddommelig skapelse, visdom og plan i Naturen degradert til før-rasjonell religiøsitet. Idéen om at Naturen er formålsløs og drevet av tilfeldigheter, ble gjort til et vitenskapelig dogme. Darwinismen ble den mest betydningsfulle intellektuelle og kulturelle revolusjon noensinne, større enn Copernicus' erkjennelse av det heliosentriske verdensbilde. De kvantitative

briller som for Galilei kun fungerte som en vitenskapelig metode, ga nå Vesten dets nye kulturelle grunnsyn.

Vi lever fortsatt i skyggen av Galileis formulering av vitenskapen. Han måtte som nevnt rette opp en ubalanse; fra en uvitenskapelig biologisk og teologisk tankegang til en eksperimentell og empirisk (sansebasert) metode som kun studerte kvantiteter. Galileis innsats var kulturhistorisk adekvat, all ros til ham! Men med sin ensidige fokus på kvantiteter ble en ny ubalanse skapt, som vi idag fortsatt er ofre av. Det sjakktrekk som var kulturhistorisk adekvat på 1600-tallet, er ikke lenger adekvat idag.

Med etableringen av det materialistiske grunnsyn på slutten av 1800-tallet, var vi ”solgt”. En skjebnesvanger allianse oppsto mellom det materialistiske grunnsyn og den kvantitative vitenskap. De dekket hverandre fullkomment. Hver gang én av dem ble angrepet, kom den andre til unnsetning. Hvis noen turde å si at f.eks. parapsykologi fortjener vitenskapens interesse, var svaret at emnet dårlig tilfredsstillende kriteriene for den vitenskapelige metode. Hvis noen så innvendte at

som blir bestemmende for alt som tenkes, skrives, publiseres og forskes, og for hva som sensureres og hvem som skyves ut i kulden. Den generelle lov synes å være at når en forsker først tar et paradigme for gitt, så følger dette paradigmet ham til graven uansett hvor sterkt bevismaterialet er for at paradigmet er feil. Den vitenskapelige standard er dessverre for menneskelig.

Vitenskapen har i ekstrem grad blitt institusjonalisert, og institusjonalisert vitenskap har de siste tiårene utøvd en ekstrem grad av konservatisme og tabuisme. Vitenskapelige observasjoner som ikke passer inn med det materialistiske grunnsyn blir ganske enkelt ignorert eller fortrent. Denne fortrenningsprosessen skjer uhyre glatt, nærmest friksjonsløst, for hele den akademiske verden er med på leken. Når den materialistiske vitenskap velger å ignorere og undertrykke funn og fakta som ikke passer inn, forfaller den raskt til scientisme og pseudo-vitenskap. Akademikerne bruker da mer tid og energi på å forsvare sitt grunnsyn og de ufruktbare teorier som er barn herav, enn på å justere kartene etter de nye observasjoner.

Det materialistiske grunnsyn er inne i en

Det materialistiske grunnsyn er inne i en krise. Det ironiske er at det nettopp er nyere vitenskapelige observasjoner som peker i retning av et åndelig grunnsyn.

vitenskapen også bør studere fenomener som ikke så lett lar seg kvantifisere – som ånd, bevissthet og kvaliteter – kom det svar at ”vitenskapen” (dvs. det materialistiske grunnsyn!) ikke anerkjente deres eksistens. Da de biologiske, psykologiske og sosiologiske vitenskapsgrener etter hvert kom på banen, ble det forventet at de skulle etterligne den naturvitenskapelige metode mest mulig. På denne måten havnet vi i et materialistisk ”flatland”, med en vitenskap blind for intensjoner, dybder og verdier.

Vitenskapssosiologi

Vitenskapsteori er studiet av hvordan vitenskap bør utføres; dvs. hvilke objektive kriterier som bør følges for at en disiplin skal kunne kalles vitenskap. Vitenskapssosiologi er studiet av hvordan en vitenskap i praksis utøves; dvs. i hvilken grad og på hvilken måte den styres av menneskelige og subjektive faktorer fremfor av objektive kriterier. Den store vitenskapssosiologiske klassikeren er naturligvis ”The structure of scientific revolutions” (1962) av Thomas Kuhn (1922-1996), en av de aller mest siterte akademiske bøker. Her viser han at alle vitenskapsgrenene hver for seg er sterkt bundet til underliggende modeller (”paradigmer” eller akademiske dogmer)

krise. Det ironiske er at det nettopp er nyere vitenskapelige observasjoner som peker i retning av et åndelig grunnsyn. Innen stadig flere vitenskapsgrener (kvantefysikk, genetik, evolusjonslære, medisin...) møter forskerne en ”dør”: hvis de skal gå videre må de åpne seg for den mulighet at ånden/bevisstheten er den primære dimensjon i forhold til materien. Alternativet, som nærmest alle forskerne og institusjonene velger, er å betrakte døren som en vegg. De hengir seg til ”mer av det gamle”; stadig mer ubetydelig og irrelevant forskning i trygge emner innenfor deres trygge paradigme. En konsekvens av dette er at vi, den alminnelige mann og kvinne, selv må utføre en betydelig innsats, ikke bare for å holde oss oppdatert med ”siste nytt” innen de enkelte vitenskapsgrener, men også for å kunne gjennomskue vitenskapsgrenenes ”paradigmatiske myter”.

Rolf Kenneth Myhre har skrevet manuset ”Åndsvitenskapelige visjoner”. Her tar han for seg en rekke vitenskapsgrener og viser hvordan de idag er inne i en krise pga. det materialistiske verdensbildets sammenbrudd. Han presenterer også en rekke meget spennende studiefelt som idag holdes tilbake og undertrykkes både av media og av det akademiske miljø, fordi disse studiefeltene innebærer og vil endelig bekrefte et åndelig grunnsyn.